

55601309: สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ: ทูทางสังคม/การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/การมีส่วนร่วม

ชลดา บุญอยู่: ทูทางสังคมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา บ้านเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.พิทักษ์ สิริวงศ์. 80 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาทูทางสังคมของชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ และเพื่อศึกษาบทบาททูทางสังคมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่ในการศึกษา คือ ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ให้ ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์มีสภาพทูทางสังคมที่ประกอบไปด้วย 1)ทูทางมนุษย์ ได้แก่ ผู้นำที่เป็นทางการ คือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในหลายด้าน มีจิตสาธารณะ และเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญของชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ 2)ทูทางสถาบันองค์กร คือ กลุ่มองค์กรที่มีความสำคัญกับชุมชน ได้แก่ กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร และกลุ่มประมงพื้นบ้าน ซึ่งกลุ่มองค์กรเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ชาวบ้านร่วมกันจัดตั้งขึ้นมา และช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน 3)ทูทางภูมิปัญญาวัฒนธรรม ได้แก่ ภูมิปัญญาการประกอบอาชีพ คือ การทำลอบปลาหมึก ภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหาร คือ การทำปลาเค็มฝงทราย ประเพณีที่มีความสำคัญ คือ ประเพณีสวดหา เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้านบนเกาะพิทักษ์ เป็นการไหว้ขอมาพ่อขุนทะเล แม่นางเชิงกระ และอีกประเพณีที่มีความโดดเด่น คือ ประเพณีวิ่งแหวกทะเล ค่านิยมความเชื่อของชุมชนเกาะพิทักษ์ คือ พ่อตาเกาะพิทักษ์ ชาวบ้านบนเกาะพิทักษ์มีความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 4)ทูทางทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรทางทะเล ปะการัง หอยมือเสือ และสัตว์น้ำทะเล ทูทางสังคมทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญต่อชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ ในลักษณะที่ ส่งเสริมกันและกันในการพัฒนาและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์นั้น อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน ดังนี้ 1) ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยในทุกวันที่ 29 ของทุกเดือนจะมีการประชุมของหมู่บ้าน 2) ทุกคนในชุมชนร่วมกันดำเนินกิจกรรมและปฏิบัติตามแผนการที่ได้วางไว้ 3) ชาวบ้านในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกัน 4)หลังจากการดำเนินกิจกรรมก็จะมีการติดตามและประเมินผล โดยที่ทุกกิจกรรมจะต้องทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และมีการประชุมเสนอแนะความคิดเห็น เห็นรวมถึงปัญหาในการดำเนินกิจกรรม

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

55601309: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORD: SOCIAL CAPITAL/ ECOTOURIS/PARTICIPATION

CHONLADA BOONYOU : SOCIAL CAPITAL AND ECO-TOURISM MANAGEMENT: A CASE STUDY OF KOH PHITAK, BANG NAM CHUET SUB-DISTRICT, LANG SUAN DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE. THESIS ADVISOR: ASST .PROF .PITAK SIRIWONG, Ph.D. 80 pp.

This study is a qualitative research with an objective to study the social capital of Baan Koh Pitak Community in order to explore the roles of social capital in ecotourism management with the participation of Baan Koh Pitak Community, Bang Nam Jud Sub-district, Lang Suan District, Chumphon Province, approach in which data collection was done by means of in-depth interview with 15 key-informants.

The result of the research demonstrates that the social capital of Baan Koh Pitak Community consists of: 1) Human capital which is the official leader, i.e., the community's headman. The headman is a person who is equipped with leadership, versatility and public mind. He is the major driving force of Baan Koh Pitak Community. 2) Organizational capital which comprises organizational groups that are important for the community, including seafood processing group, home stay group, conservation group and local fishing group. These organizational groups are established by the local people to create income for the community. 3) Cultural capital which comprises occupational wisdom, i.e., the making of squid catcher, knowledge of food preservation, i.e., the making of salted fish under the sand as well as significant traditions, i.e., Suad Had tradition which is a local tradition of Koh Pitak dwellers with an objective to pay respect to Phor Khun Talae and Mae Nang Choeng Kra and also another outstanding tradition called the Wing Waek Talae tradition. The value and belief of Baang Koh Pitak Community is Phor Ta Koh Pitak as people on Koh Pitak believe in holy spirits. 4) Natural resource capital which comprises marine resources, coral, giant clam and sea animals. The 4 aspects of social capital are related to each other and are important for Baan Koh Pitak Community as they support one another in the development and the generation of income for Baan Koh Pitak Community. The ecotourism management of Baan Koh Pitak Community relies on the participation of everyone in the community as follow: 1) All members of the community take part in the planning of ecotourism. On the 29th of each month, the village meeting will be held. 2) Everyone in the community cooperates to organize activities and follows the plans. 3) Local people in the community share mutual benefits from ecotourism activities. 4) After each activity is over, there will be the following-up and assessment. There must be an income-expense record of every activity and also a meeting to gather suggestions and specify the problems of each activity.

Program of Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุวิชา วรวิเชียรวงษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมถึงให้ความรู้ แนวคิด ข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ใหญ่อำพล ธานีครุฑ และชาวบ้านหมู่ที่ 14 บ้านเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ทุกท่านที่ให้ข้อมูล คอยให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณปี เป้ม ตัก เมย์ อ้อม นา เบลล์ พลอย นิ แชมป์ ใหม่ เรศ เน็ต ออย พี่ปุ้ม พี่บี พี่อ้อย พี่โบว์ พี่จำ พี่จ๊ะ น้ามนต์ แอนท์ เพื่อน พี่ และน้องที่รัก ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ในยามที่ผู้วิจัยเจอปัญหาและอุปสรรค รวมถึง น้ำ และ อาร์ม ผู้ร่วมเดินทางตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ญาติ พี่น้อง คุณพ่อชาตรี คุณแม่วนิดา บุญอยู่ ที่คอยให้ความสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ ตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้วางไว้